

بررسی نوع تغذیه کودکان زیر یکسال در مرکز آموزشی درمانی شماره ۱ زنجان (۱۳۷۴-۱۳۷۰) (آموزش پزشکی جامعه‌نگر)

دکتر علی کوشا، متخصص کودکان، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان زنجان

خلاصه

در حال حاضر به تغذیه انحصاری با شیر مادر و شروع تغذیه کمکی در سن ۶ ماهگی تأکید می‌شود. در این تحقیق توصیفی مقطعی، پرونده ۹۷۸ کودک زیر یکسال به منظور روشن شدن نوع تغذیه آنان بررسی شد. کودکان همگی تحت کنترل مرکز بهداشتی درمانی شماره ۱ زنجان (که اکنون فیلد آموزش جامعه‌نگر کودکان می‌باشد) در فاصله سالهای ۷۴-۱۳۷۰ بودند. ۷۶/۵٪ کودکان زیر ۳ ماه، ۳۵/۵٪ کودکان ۳-۶ ماه، فقط از شیرمادر تغذیه می‌شدند. در سنین ۱۲-۶ ماهگی، ۱۷/۸-۱۹٪ کودکان نیز فقط از شیر تغذیه می‌کرده‌اند. در سن ۱۲-۹ ماهگی، ۳۵/۵٪ کودکان از غذای کمکی و ۴۶/۷٪ آنان از غذای منزل استفاده می‌کردند. تغذیه دختران و پسران در سنین ۱۲-۶ ماهگی با هم فرق داشت، ($p < 0.05$). بنظر می‌رسد تحقیق دیگری با توجه به برگزاری کارگاههای شروع تغذیه با شیر مادر در مورد نوع تغذیه کودکان لازم باشد.

واژه‌های کلیدی:

ایران، زنجان، دانشگاه علوم پزشکی، شیرخواران، تغذیه با شیرمادر، تغذیه کمکی

مقدمه

بهداشتی درمانی شماره ۱ زنجان، توسط کارورزان پزشکی فیلد شماره ۱ آموزش پزشکی جامعه‌نگر مطالعه و نوع تغذیه آنان عیناً از پرونده‌ها استخراج و پس از کدگذاری (جدول ۱) با بسته نرم‌افزاری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

لازم به توضیح است که این مرکز از اواخر سال ۱۳۷۳ بعنوان مرکز آموزش پزشکی جامعه‌نگر فیلد آموزش کودکان مورد استفاده قرار گرفته و کودکان مراجعه‌کننده توسط هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان ویزیت و آموزش دانشجویان و کارورزان نیز صورت می‌گیرد. کلیه پرونده‌های بررسی شده توسط یکی از پرسنل آموزش دیده (بهداشت و تغذیه) این مرکز

گر چه عوامل ژنتیکی در رشد فیزیکی کودکان مهم هستند، ولی اهمیت تغذیه مناسب و صحیح در رشد کودکان غیر قابل انکار می‌باشد (۴،۵). در حال حاضر با توجه به خصوصیات با ارزش شیر مادر در رشد و تعالی کودکان به تغذیه انحصاری با آن در مدت ۶ ماهه اول زندگی تأکید می‌شود (۱) ولی پس از ۶ ماهگی غذای کمکی توصیه شده‌است، بطوریکه کودک در پایان یکسالگی قادر باشد بیش از $\frac{2}{3}$ انرژی لازم را در سال دوم از طریق تغذیه با غذای سفره (منزل) کسب نماید (۶،۱) و $\frac{1}{3}$ آن را باید از شیر مادر تأمین نماید (۱).

روش بررسی

۹۷۸ پرونده کودک زیر یکسال تحت پوشش مرکز